

Fig. 01. ND 4. Riksmuseet baksida från Ekhagen

ND 4. Naturhistoriska riksmuseets omgivning

Naturhistoriska Riksmuseet uppfördes under åren 1907 – 1916 i ett tämligen oexploaterat odlingslandskap. Museet omgavs då av odlade fält och backar av hagmarkska raktär där ekbestånden redan då var imponerande. Runt omkring byggnaderna finns fortfarande ett tämligen stort bestånd av gamla ekar. Särskilt de som står i solexponerade lägen t.ex. framför Botaniska delen av museet hyser en mycket intressant insektsfauna med såväl steklar, skalbaggar och fjärilar. Snedsäcksmalen (*Dafa formosella*) är en av NSP:s mest skyddsvärda fjärilar som har sin huvudförekomst här. Den akut hotade bredbandade ekbarkbocken (*Plagionotus detritus*) har också iakttagits här. På norra sidan mot Bergius väg och östra sidan finns ett större parti med idag sluten skog. Här har yngre träd vuxit in i det äldre öppna området av hagmarkska raktär. I detta område finns ekar som håller på att dö i konkurrensen med andra lövträd främst lönn. I skogspartiets östra del finns spår av en medeltida bytomt (Unnaröra gamla bytomt?)

Bedömning

Skogsområdet är intressant för den biologiska mångfalden men skulle gynnas genom en mer öppen mark.

Mål

Naturhistoriska riksmuseet omges av ett trädbestånd med främst ek och i dess norra och östra del med ek av ekshagskaraktär.

Åtgärder

Etappvis gallring av skogsbestånden på östra och norra sidan av Naturhistoriska riksmuseet med strävan att i första hand bevara ekbeståndet i olika åldersklasser. Även andra grova träd t.ex. tallar bibehålls. Området bör betas med nöt – eller får så snart som möjligt efter gallringarna, för att förhindra sly och nitrofil flora att komma in under trädbeståndet. I öster finns buskbryn som bör bibehållas i viss omfattning. Fornlämningarna från den gamla medeltida bytomten friröjes och synliggörs med informationsskylt (se karta xx)

Fig. 02. ND 5. Frescati Backe bryn mot SV nedan metreologistationen

ND 5. Frescati Backe

Närmast institutionsbyggnaderna (Systemekologiska inst.) finns ett parkavsnitt med gamla ekar och en del andra träd och buskar som vårdas i parkmark med klippta gräsytor. Norr om Svante Arrhenius väg finns ett större trädbevuxet område som utvecklas mot sluten skog från ett hagmarkstadium. Större delen av området i den västra delen hyser ett äldre trädbestånd med ek, björk och tall men med inslag av en mångfald olika trädslag. På kullen nära Arrhenius väg har en meteorologisk station installerats som numera ej utnyttjas. I brynen finns slånbuskage vilket är ovanligt på Djurgården. I brynen förekommer också en del kulturflyktingar från Experimentalfältets tid som idag minner om den tidigare odlingsverksamheten. En sådan art är t.ex. rotkörvel (*Chaerophyllum bulbosum*) som försöksodlades på Experimentalfältet som nyttoväxt och som nu sällsynt finns spridd som ogräs på störda ytor runt Universitetsområdet. Förutom olika äppelträd (framförallt i trädgårdarna öster om Systemekologiska institutionen) finns också olika utländska poppelsorter. Området gränsar till Akademiska hus arbetsytor med kompostanläggningar m.m. Här finns en av områdets rakaste och mest högstammiga storlek. (Scottes ek) Området inhägnades 2003 och betas nu av highland cattle. Fornlämningar finns i området.

Bedömning

Området mellan Bergius väg och Arrhenius väg hyser ett trädbestånd av äldre träd med bl.a. grova ekar som är viktiga inslag i miljön. Förekomsten av växter som minner om Experimentalfältstiden är av kulturhistoriskt intresse. Hänsyn bör tas till rotkörvel och poppelhybrider som förekommer här.

Mål

Området utvecklas till hagmark med ekar. I norr kan sluten lövblandskog utvecklas.

Fig. 03. ND 5. Bergius väg mot Lappkärret till höger område ND 5. Frescati Backe N-sidan.

Åtgärder

”Ogräsområdena” i brynet till ”Metereologkullen” bör störas genom slitage, bete eller på annat sätt för att t.ex. rotkörvel m.fl. kulturflyktingar ska finnas kvar här.

I skogsområdets norra del i sluttningarna ner mot Bergius väg förekommer en del asp och också lärkträd och några fåtal barrträd. Dessa bör behållas och aspskogen och den unga skogen mot Stora Skuggans väg bör gallras ut för att gynna stamtillväxt på kvarvarande trädbestånd. Området bör betas.

Gallringarna i trädbestånden bör ske successivt i etapper samtidigt som området upplåts för betesdjur.

ND 6. Lappkärret

Denna lilla våtmark har efter byggandet av Lappkärrets studentbostäder fått ökad vattentillströmning och blivit en mycket värdefull våtmarksmiljö främst för fågellivet men också för vatteninsekter, t.ex. trollsländor och groddjur. Som mest häckade flera par smådopping och tre par svarthakedopping och rörhöna och snatterand här på 1970-talet. Efter dämningseffektens avklingande med sämre näringstatus och också införande av rudor i sjön har fågellivet blivit sämre, men sjön är fortfarande en mycket viktig lokal för ovannämnda änder och doppingar.

Sjön genomgår en igenväxning med nya organismer som vandrar in. I dag har ett stort bestånd av hornsärv (*Ceratophyllum demersum*) brett ut sig på bottarna, vilket har gynnsam effekt på vattenkvaliteten och också utgör god miljö för de smådjur som bl.a. doppingarna lever av.

Sjön har också vassbälte, kaveldun, flytbladsvegetation omväxlande med klarvattensytor. Vassbältet och littoralens växtsamhällen med högörter, gräs och starrarter samt videbuskage ger Lappkärrets fåglar visst skydd och näring, men missgynnar samtidigt många arter som kräver öppnare stränder. De röjningar av vegetation som gjorts för att förhindra igenväxningen har varit gynnsamma för fågelfaunan generellt (Torsten Larsson muntl.). Ytterliga fakta om sjön finns i Vattenprogram för Stockholm 2000.

Fig. 04. ND 6. Lappkärret från Lektorsslingan.

Bedömning

Lappkärret är en av Stockholms värdefullaste fågelsjöar genom förekomsten av flera sällsynta arter. Värdet från friluftssynpunkt är stort genom att sjöns fåglar är lätta att se från goda utsiktspunkter och att sjön ligger lättillgänglig med buss och tunnelbana.

Mål

Den lilla sjön ska behålla sin status som fågelsjö genom att skötseln prioriterar miljöer för framförallt doppingar, snatterand och rörhöna.

Åtgärder

Sjöns status beträffande djurliv och näringstillstånd bör följas regelbundet med inventeringar och provtagningar. Med hänsyn till sjöfågelpopulationernas utveckling vidtas relevanta åtgärder. Dessa kan vara att återkommande decimera sjöns rudstam och i sjöns närmaste omgivningar hålla efter viss igenväxning. Sannolikt skulle bete i sjöns närmaste omgivning få gynnsam effekt.

En expertgrupp bör årligen sammankallas av förvaltaren (KDF) för utvärdering av åtgärder och förslag på nya inför kommande häckningssäsonger.